sušg…

Soukromá vyšší odborná škola grafická a Střední umělecká škola grafická
Jihlava, Křížová 18

MATURITNÍ OTÁZKY

FOTOGRAFIE / AUDIOVIZUÁLNÍ TVORBA

školní rok 2026/2027

Připravila: MgA. Eliška Blažková, Ph.D.
ve spolupráci s Mgr. et MgA. Terezou Frodlovou, Mgr. Dagmar Smržovou a Jaroslavem Šetkem, DiS.

FOTOGRAFIE

1. VZNIK A VÝVOJ FOTOGRAFIE, OBJEVY A VYNÁLEZY
Předpoklady pro vznik fotografie – camera obscura / objev fotografie a rané metody / významná jména a data / heliografie, daguerrotypie, kalotypie / mokrý kolodiový a suchý želatinový proces / film na celuloidové podložce / principy barevné fotografie / vývoj objektivu, fotografického osvětlení a blesku / Eastman, Kodak – dostupnost fotografie široké veřejnosti / Leica – kinofilm a zrychlení fotografické práce.

2. ANALOGOVÁ FOTOGRAFIE, ČERNOBÍLÝ PROCES
Rozdělení analogových fotoaparátů – kinofilmové, středoformátové, velkoformátové / základní části fotografického přístroje / clona / závěrka – typy a funkce / negativní materiály – černobílé filmy, formát a citlivost / pozitivní materiály – fotografické papíry, gradace, kontrast, citlivost / vybavení temné komory / negativní a pozitivní proces, používané chemikálie / technika zvětšování a možnosti ovlivnění výsledného obrazu / manipulace obrazu v temné komoře / mistři práce v temné komoře – Ansel Adams, Josef Sudek ad.

3. DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE
Stručná historie digitální fotografie / rozdělení fotoaparátů podle konstrukce a velikosti snímače / digitální zrcadlovka a bezzrcadlovka – konstrukce, výhody a nevýhody / Full Frame a další velikosti snímačů / vznik digitálního obrazu, Bayerova maska / histogram, WB, ISO / clona, závěrka, expozice / expoziční režimy Av/A, Tv/S, M, kompenzace expozice / JPEG a RAW / zpracování obrazu a postprodukce / proměna fotografické tvorby po nástupu digitální fotografie, významní autoři.

4. OBJEKTIVY, FOTOGRAFICKÉ PŘÍSLUŠENSTVÍ
Stručný vývoj fotografické optiky / významné osobnosti – Petzval ad. / typy a konstrukce objektivů / světelnost / ohnisková vzdálenost a její vliv na perspektivu, prostor a atmosféru snímku / zorný úhel / hloubka ostrosti / clona / pevná a proměnná ohniska / volba objektivu podle žánru, situace a tvůrčího záměru / vady objektivů / příslušenství – sluneční clona, filtry, mezikroužky, blesky, difuzéry, dálkové spouště, stativy ad.

5. SVĚTLO VE FOTOGRAFII, EXPONOMETRIE
Světlo jako základ fotografie a zásadní výrazový prostředek / podstata a vlastnosti světla, světelné spektrum / přirozené a umělé světlo / tvrdé a měkké světlo a jejich vliv na výslednou fotografii / ateliérové osvětlení – zábleskové a stálé / měření světla – vestavěné a externí expozimetry, flashmetry / dopadající a odražené světlo / příslušenství pro směřování, rozptyl a odraz světla / mistři práce se světlem v české a světové fotografii.

6. FOTOGRAFICKÝ PORTRÉT
Vznik a vývoj portrétní fotografie / 19. století – raný portrét, carte de visite, kabinetky, rozmach ateliérové a živnostenské fotografie / fotografický ateliér v 19. a na počátku 20. století – Nadar, Josef Seidel / portrét v období piktorialismu, secese, moderny a avantgardy / portrét ve 2. polovině 20. století a současnosti / významní čeští a světoví autoři / druhy portrétů / fotografování v exteriéru, interiéru a ateliéru / vybavení moderního portrétního ateliéru / technika, příslušenství, volba objektivu a ohniskové vzdálenosti.

7. REPORTÁŽNÍ FOTOGRAFIE
Počátky reportážní fotografie – válečná, cestopisná a sociální fotografie 19. století / počátek 20. století – rozvoj fotožurnalistiky, zdokonalení techniky a zrychlení práce / obrazové magazíny, LIFE / válečná fotografie ve 20. století – 2. světová válka a další konflikty / humanistická fotografie /

agentura Magnum / vývoj reportážní fotografie ve 2. polovině 20. století / současná reportážní fotografie – významní čeští a světoví fotoreportéři / praxe – rizika v terénu, etika, vybavení, nastavení fotoaparátu podle situace / volba objektivů.

8. DOKUMENTÁRNÍ FOTOGRAFIE

Rozdíl mezi reportážní a dokumentární fotografií / výpovědní hodnota dokumentární fotografie – obrazové svědectví, historický a sociologický význam / sociálně angažovaná fotografie v USA a Evropě v 1. polovině 20. století / August Sander – Člověk 20. století / Farm Security Administration / dokumentární fotografie po 2. světové válce / The Family of Man / fotografický časosběr / sociální dokument v české a světové fotografii od 60. let do současnosti / významné osobnosti a soubory / praxe – volba a dlouhodobé sledování tématu, etika, technické vybavení, možnosti výstupu a prezentace.

9. FOTOGRAFIE KRAJINY A ARCHITEKTURY

Krajina a architektura v díle prvních fotografů / cestopisná a dokumentační fotografie 19. století – města, stavby, památky / piktorialismus / 1. polovina 20. století – moderna a nové pojetí krajiny a architektury / architektura v období meziválečné avantgardy / krajina a architektura ve fotografii 2. poloviny 20. století a současnosti / významní čeští a světoví autoři / druhy fotografické krajiny / fotografování krajiny v praxi – technika, objektivy, filtry, kompozice / fotografování architektury v praxi – velkoformátová kamera, širokoúhlé a tilt-shift objektivy, perspektiva, korekce svislic / postprodukce.

10. LIDSKÉ TĚLO VE FOTOGRAFII, FOTOGRAFICKÝ AKT, MÓDNÍ FOTOGRAFIE

Počátky fotografie – daguerrotypický akt / studie lidského těla v pohybu – Eadweard Muybridge, Étienne-Jules Marey / akt v období piktorialismu, secese, moderny a avantgardy / práce s lidským tělem ve 2. polovině 20. století a současnosti / významní čeští a světoví autoři aktu / vznik a vývoj módní fotografie / významné módní magazíny – Vogue, Harper's Bazaar ad. / významní čeští a světoví autoři módní fotografie / fotografování lidského těla a módy v exteriéru, interiéru a ateliéru / technika a vybavení ateliéru, způsoby svícení / možnosti prezentace a využití módní fotografie.

11. FOTOGRAFIE JAKO FORMA UMĚNÍ

Rané tvůrčí tendence / malířství jako vzor fotografie – piktorialismus / fotografie jako svébytné umění – Fotosecese, Přímá fotografie / Nová věcnost, skupina f/64 / meziválečná avantgarda – surrealismus, dadaismus, konstruktivismus, abstrakce / fotomontáž a fotogram / Bauhaus / česká fotografická avantgarda / umělecká fotografie ve 2. polovině 20. století a současnosti / významní čeští a světoví představitelé jednotlivých směrů / vlastní fotografické dílo – téma, koncept, výrazové prostředky, kompozice / Artist's Statement / možnosti prezentace autorské tvorby.

12. FOTOGRAFICKÉ ZÁTIŠÍ / PRODUKTOVÁ A REKLAMNÍ FOTOGRAFIE

Zátiší jako jeden z prvních fotografických žánrů – statický motiv a možnosti rané fotografie / zátiší v období moderny a avantgardy – experiment s kompozicí, světlem, stínem, tvarem a významem / vývoj ve 2. polovině 20. století a současnosti / významní čeští a světoví autoři / druhy zátiší – klasické, nalezené, symbolické, tematické, moderní, manipulované, minimalistické ad. / vznik a vývoj produktové a reklamní fotografie / realizace – technika, objektivy, kompozice, světlo / vybavení ateliéru – stálá a zábleskové světla, modifikátory, pozadí, tabletop, světelný stan, rekvizity / měření expozice / packshot / postprodukce / možnosti prezentace a využití fotografií.

AUDIOVIZUÁLNÍ TVORBA

13. FILMOVÝ OBRAZ

Filmová gramatika – snímek, záběr, scéna, sekvence / kompozice, záběrování, druhy záběrů / informativní a emotivní funkce obrazu / **Scenáristika a dramaturgie** – nápad, téma, námět, premisa, fabule a syžet; nápad jako počáteční myšlenka, premisa jako hlavní otázka, fabule jako chronologický sled událostí, syžet jako způsob jejich vyprávění / **Dějiny filmu** – počátky kinematografie a němý film: technické předpoklady vzniku kinematografie, kinematografie atrakcí, bratři Lumièrové, Georges Méliès *(doporučené filmy: filmy bratří Lumièrů, Cesta na Měsíc, Velká železniční loupež).*

14. ZVUK VE FILMU

Práce se zvukem – náběr a zpracování / společné vnímání obrazu a zvuku / synchron / mluvené slovo, ruchy, hudba, filmové ticho / **Scenáristika a dramaturgie** – základní stavba příběhu; situace, komplikace, rozuzlení, dramatická křivka / Aristoteles a stavba příběhu / expozice, kolize, krize, peripetie, katastrofa / **Dějiny filmu** – expresionismus, avantgarda a experiment 20. let: F. W. Murnau a německý expresionismus, S. Ejzenštejn a sovětská montážní škola, L. Buñuel a surrealismus *(doporučené filmy: Nosferatu, Kabinet doktora Caligariho, Křižník Potěmkin, Andaluský pes).*

15. PREPRODUKCE FILMOVÉHO DÍLA

Producent a produkční / autoři / původní a adaptovaný scénář / storyboard, animatik, previzualizace / natáčecí plán / obhlídky lokací / casting herců / **Scenáristika a dramaturgie** – dramatická postava a její motivace, tvorba charakteru, vnitřní a vnější motivace, vývoj postavy / **Dějiny filmu** – Hollywood od němé éry ke studiovému systému: vznik studiového systému, klasický hollywoodský styl, změny s nástupem zvukového filmu *(doporučené filmy: Intolerance, The Kid, Čaroděj ze země Oz, Diktátor).*

16. PRÁCE KAMERAMANA

Práce kameramana a přidružené kamerové pozice / typy kamer / objektivy / kompozice / hloubka ostrosti / délka záběru, časové rezervy / subjektivní kamera / časosběr / **Scenáristika a dramaturgie** – forma a jazyk scénáře; obraz jako vizuální vyjádření děje, funkce dialogu – informace, charakter postavy, posun děje / **Dějiny filmu** – český film před rokem 1945: Jan Kříženecký a první české filmy, kinematografie první republiky, proměny filmu za protektorátu *(doporučené filmy: filmy Jana Kříženeckého, Extase, Hej-Rup!, Bílá nemoc, Babička).*

17. FILMOVÝ STŘIH

Střih, montáž / návaznost záběrů / předsnímací jednoty / pravidla střihu, pravidlo osy / přechody / rytmus / filmový čas / prostřih, křížová a paralelní montáž / změny chronologie / **Scenáristika a dramaturgie** – dramatická situace a expozice; prostředí a vztahy, zápletka, konflikt, příběh a děj / **Dějiny filmu** – italský neorealismus: reakce na válečné události, sociální témata, práce s neherci, R. Rossellini, V. De Sica *(doporučené filmy: Zloději kol, Řím, otevřené město).*

18. POSTPRODUKCE FILMOVÉHO DÍLA

Výběr a organizace importovaných zdrojů / postup práce, využití sekvencí / hrubý a čistý střih / zvukový mix / efekty / titulky / export / **Scenáristika a dramaturgie** – žánr a jeho pravidla, žánrové konvence a očekávání diváka, tón a atmosféra / **Dějiny filmu** – osobnosti autorského filmu od 50. let: poetika a imaginativnost Federica Felliniho, samurajský film Akiry Kurosawy, duchovno a existencialismus Ingmara Bergmana *(doporučené filmy: Rašómon, Sedmá pečeť, Silnice, Amarcord).*

19. FILMOVÝ ŠTÁB
Složení filmového štábu a funkce jednotlivých profesí / synchron a postsynchron / MIDI / **Scenáristika a dramaturgie** – konflikt a jeho typy; vnitřní, vnější a sociální konflikt, stupňování napětí / **Dějiny filmu** – poválečný Hollywood: krize Hollywoodu v 50. letech, pokles návštěvnosti, nové technologie, výpravné velkofilmy, počátky televizního vysílání *(doporučené filmy: Zpívání v dešti, Ben Hur, Rebel bez příčiny, This Is Cinerama).*

20. PRODUKCE FILMOVÉHO DÍLA
Průběh natáčení a práce na place / mizanscéna / skript / předsnímací jednoty / jednotlivé profese / kontrolní projekce / hlavní typy audio konektorů / **Scenáristika a dramaturgie** – struktura scénáře; tři nebo pět aktů, cliffhanger, pointa, katarze / **Dějiny filmu** – francouzská nová vlna a její vliv na evropskou kinematografii: autorská teorie, formální experimenty, svobodný autorský výraz, J. L. Godard, A. Varda, A. Resnais *(doporučené filmy: U konce s dechem, Cléo od pěti do sedmi, Loni v Marienbadu).*

21. TYPY KAMER A MIKROFONŮ
Typy natáčecích zařízení a jejich použití – DSLR, bezzrcadlovky, filmové kamery, broadcastové kamery, akční kamery, drony, 360° kamery / snímací charakteristiky mikrofonů / **Scenáristika a dramaturgie** – scéna a sekvence; scéna jako jednotka děje, sekvence jako soubor scén, vizuální a emocionální rytmus / **Dějiny filmu** – československá nová vlna: kulturní a politické uvolnění 60. let, náměty a styl filmů nové vlny, Miloš Forman, Věra Chytilová, Jiří Menzel *(doporučené filmy: Černý Petr, Sedmikrásky, Ostře sledované vlaky, Spalovač mrtvol).*

22. FILMOVÁ REŽIE
Úloha režiséra ve filmovém nebo dokumentárním díle / spolupráce se štábem / vedení herců / supervize postprodukčního procesu / normalizace audiovizuálního díla – úroveň v dB / frekvence odstraňované ze záznamu hlasu a důvod jejich odstranění / **Scenáristika a dramaturgie** – postava a archetypy; identifikace postavy, dynamika vztahů a vývoj postavy / **Dějiny filmu** – český film za normalizace a proměny po roce 1989: normalizace a cenzura, únikové žánry a televizní vysílání, změny ve filmovém průmyslu po roce 1989 *(doporučené filmy: Marečku, podejte mi pero!, Tři oříšky pro Popelku, Manželské etudy, Kolja, Tmavomodrý svět).*

23. DOKUMENTÁRNÍ FILM
Rozdíl mezi dokumentárním a hraným filmem / funkce dokumentárního filmu / složení štábu a postup tvorby / zvukové formáty souborů – komprimované a nekomprimované, jejich vlastnosti / **Scenáristika a dramaturgie** – symboly, motivy, leitmotivy, subtext a dramatická ironie / **Dějiny filmu** – Nový Hollywood a nástup blockbusterů: autorská vlna 60.–70. let v USA, S. Kubrick, M. Scorsese, F. F. Coppola; nástup blockbusterů – S. Spielberg, G. Lucas *(doporučené filmy: Bezstarostná jízda, Mechanický pomeranč, Kmotr, Taxikář, Čelisti, Hvězdné války).*

24. EXPOZIČNÍ TROJÚHELNÍK, VYVÁŽENÍ BÍLÉ A GRADING OBRAZU
ISO, clona a závěrka – funkce a vliv na výsledný obraz / vyvážení bílé / barevné korekce a grading – rozdíl a použití / LUT / hlavní typy mikrofonů a jejich vlastnosti / **Scenáristika a dramaturgie** – režijní a vizuální nástroje; kamera, střih, světlo, prostor a barva jako prostředky vyjádření významu a emocí a doplnění scénáře / **Dějiny filmu** – světový film po roce 1990: postmodernismus ve filmu – D. Lynch, Q. Tarantino, nezávislý film, nové směry v kinematografii, digitální revoluce *(doporučené filmy: Mulholland Drive, Pulp Fiction, Trainspotting, Dogville, Matrix, Cesta do fantazie, Amélie z Montmartru, Avatar).*